Europa-Parlamentet
2019-2024

Økonomi- og Valutaudvalget

2023/2058(INI)

28.6.2023

UDKAST TIL BETÆNKNING

om skattepolitikkens rolle i krisetider
(2023/2058(INI))

Økonomi- og Valutaudvalget

Ordfører: Kira Marie Peter-Hansen

PR_INI

INDHOLD

Side

FORSLAG TIL EUROPA-PARLAMENTETS BESLUTNING 3

BEGRUNDELSE 9

FORSLAG TIL EUROPA-PARLAMENTETS BESLUTNING

om skattepolitikkens rolle i krisetider
(2023/2058(INI))

Europa-Parlamentet,

– der henviser til sin beslutning af 16. september 2021 om gennemførelse af EU's krav om udveksling af skatteoplysninger: fremskridt, indhøstede erfaringer og forhindringer, som skal overvindes[1],

– der henviser til sin beslutning af 7. oktober 2021 om reform af EU's politik om skadelige skattepraksisser (herunder reform af Gruppen vedrørende Adfærdskodeksen)[2],

– der henviser til sin beslutning af 21. oktober 2021 om Pandora-papirerne: konsekvenser for bestræbelserne på at bekæmpe hvidvask af penge, skatteunddragelse og skatteundgåelse[3],

– der henviser til sin beslutning af 9. marts 2022 om udkast til Rådets direktiv om ændring af direktiv 2006/112/EF for så vidt angår satser for merværdiafgiften[4],

– der henviser til Kommissionens forslag af 14. juli 2021 om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om indførelse af en CO_2-grænsetilpasningsmekanisme (COM(2021)0564),

– der henviser til sin beslutning af 15. januar 2019 om ligestilling og beskatning i EU[5],

– der henviser til Kommissionens rapport af 28. juni 2022 om beskatningstendenser i EU for 2022,

– der henviser til EU's 2030-mål for drivhusgasemissioner som godkendt i Det Europæiske Råds konklusioner af 10. og 11. december 2020,

– der henviser til Kommissionens meddelelse af 20. maj 2020 om EU's biodiversitetesstrategi for 2030: Naturen skal bringes tilbage i vores liv (COM(2020)0380),

– der henviser til Kommissionens meddelelse af 15. juli 2020 om en handlingsplan for en retfærdig og enkel beskatning til støtte for genopretningsstrategien (COM(2020)0312),

– der henviser til Rådets forordning (EU) 2022/1854 af 6. oktober 2022 om et nødindgreb for at imødegå høje energipriser[6],

---

[1] EUT C 117 af 11.3.2022, s. 120.
[2] EUT C 132 af 24.3.2022, s. 167.
[3] EUT C 184 af 5.5.2022, s. 141.
[4] EUT C 347 af 9.9.2022, s. 232.
[5] EUT C 411 af 27.11.2020, s. 38.
[6] EUT L 261 I af 7.10.2022, s. 1.

– der henviser til undersøgelsen med titlen "The effectiveness and distributional consequences of excess profit taxes or windfall taxes in light of the Commission's recommendation to Member States" (effektiviteten og de fordelingsmæssige konsekvenser af skat på ekstraordinært overskud eller ekstraordinære skatter i lyset af Kommissionens henstilling til medlemsstaterne), der blev offentliggjort af Temaafdelingen for Økonomisk og Videnskabelig Politik og Livskvalitet under Generaldirektoratet for Unionens Interne Politikker den 29. marts 2023,

– der henviser til rapporten fra Organisationen for Økonomisk Samarbejde og Udvikling (OECD) af 14. oktober 2021 med titlen "Tax and fiscal policies after the COVID-19 crisis" (skatte- og finanspolitikker efter covid-19-krisen),

– der henviser til OECD's publikation af 21. januar 2021 med titlen "Updated guidance on tax treaties and the impact of the COVID-19 pandemic" (ajourført vejledning om skatteaftaler og konsekvenserne af covid-19-pandemien),

– der henviser til OECD's rapport af 18. februar 2022 med titlen "Tax Policy and Gender Equality – A Stocktake of Country Approaches" (skattepolitik og ligestilling mellem kønnene – status over landestrategier),

– der henviser til OECD's rapport af 12. april 2018 med titlen "The Role and Design of Net Wealth Taxes in the OECD" (formueskatters rolle og udformning i OECD),

– der henviser til OECD's rapport af 15. oktober 2019 med titlen "Taxing Energy Use 2019 – Using Taxes for Climate Action" (beskatning af energiforbrug 2019 – anvendelse af skatter til klimaindsatsen),

– der henviser til OECDs modelbeskatningsoverenskomst vedrørende indkomst og formue 2017,

– der henviser til undersøgelsen med titlen "Taxation in support of green transition: an overview and assessment of existing tax practices to reduce greenhouse gas emissions" (beskatning til støtte for den grønne omstilling: en oversigt over og vurdering af eksisterende skattepraksis til reduktion af drivhusgasemissioner), der blev offentliggjort af Kommissionens Generaldirektorat for Beskatning og Toldunion den 6. januar 2021,

– der henviser til undersøgelsen med titlen "Study on the taxation of the air transport sector" (undersøgelse af beskatningen af lufttransportsektoren), der blev offentliggjort af Kommissionens Generaldirektorat for Beskatning og Toldunion den 2. juli 2021,

– der henviser til Rådets direktiv 2003/96/EF af 27. oktober 2003 om omstrukturering af EF-bestemmelserne for beskatning af energiprodukter og elektricitet[7],

– der henviser til Kommissionens meddelelse af 18. maj 2022 om REPowerEU-planen (COM(2022)0230),

– der henviser til rapporten fra OECD af 19. maj 2020 med titlen "Tax and Fiscal Policy in Response to the Coronavirus Crisis: Strengthening Confidence and Resilience"

[7] EUT L 283 af 31.10.2003, s. 51.

(skatte- og finanspolitik som reaktion på coronaviruskrisen: styrkelse af tillid og modstandsdygtighed),

– der henviser til udtalelsen fra Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg af 13. juli 2022 om beskatning af hjemmearbejdende grænsearbejdere og deres arbejdsgivere[8],

– der henviser til forretningsordenens artikel 54,

– der henviser til udtalelse fra Budgetudvalget,

– der henviser til betænkning fra Økonomi- og Valutaudvalget (A9-0000/2023),

A. der henviser til, at den økonomiske genopretning og klimakrisen øger behovet for at mobilisere flere ressourcer og revurdere de aktuelle skattepolitikker i medlemsstaterne;

B. der henviser til, at virksomhedernes stigende overskud tegner sig for næsten halvdelen af stigningen i inflationen i EU i løbet af de seneste to år, idet virksomhederne har øget priserne med mere end de stærkt øgede omkostninger, der er forbundet med importeret energi;

C. der henviser til, at den stigende tendens til grænseoverskridende telearbejdere, herunder digitale nomader, har skabt vanskeligheder for beskatningen af arbejdsindkomst;

D. der henviser til, at skattebyrden i årenes løb er flyttet fra formue til indkomst, fra kapitalindkomst til arbejdsindkomst og -forbrug, fra multinationale virksomheder til små og mellemstore virksomheder (SMV'er) og fra finanssektoren til realøkonomien;

E. der henviser til, at EU-medlemsstaterne i uforholdsmæssig høj grad er afhængige af beskatning af arbejdsindkomst, sociale ydelser og indirekte skatter såsom merværdiafgift (moms);

F. der henviser til, at kvinder står over for implicitte skattemæssige skævheder, da de typisk er mere afhængige af arbejdsindkomst end kapitalindkomst og bruger en større andel af deres indkomst på forbrug; der henviser til, at sekundære forsørgere i EU overvejende er kvinder, og at de i gennemsnit tjener ca. en tredjedel af husstandens fælles indkomst;

G. der henviser til, at der er blevet udtrykt bekymring over den potentielle dobbeltbeskatning af ukrainske flygtninge, der fortsat udfører deres opgaver for deres ukrainske arbejdsgiver, når de arbejder på afstand fra deres værtslande, og over manglen på en fælles EU-tilgang til dette spørgsmål;

H. der henviser til, at momssatserne er blevet reduceret på tværs af kriseramte sektorer og på basale varer for at dæmpe de negative virkninger af covid-19-pandemien og den høje inflation;

I. der henviser til, at antallet af flyvninger med privatfly i Europa steg med 64 % mellem 2021 og 2022; der henviser til, at CO_2-emissionerne fra private flyvninger mere end

[8] EUT C 443 af 22.11.2022, s. 15.

fordobledes i denne periode;

J. der henviser til, at skibsfartsindustrien mellem 2020 og 2022 samlet set har skabt lige så stor fortjeneste som i de foregående seks årtier; der henviser til, at den stadig er underlagt lav global beskatning;

K. der henviser til, at SMV'er er særligt berørt af skattesystemets kompleksitet, navnlig overholdelse af skattereglerne, sammenlignet med multinationale selskaber;

Skattemæssige reaktioner på aktuelle kriser og inflation

1. fremhæver, at skattesystemerne og den finanspolitiske kapacitet i medlemsstaterne står over for alvorlige chok, en aldrende befolkning og udfordringer i forbindelse med den grønne omstilling, den digitale omstilling af deres arbejdsmarkeder og det eksisterende skattegab[9], som alle understreger behovet for store offentlige investeringer for at opnå en bæredygtig økonomisk genopretning, mobilisere privat kapital og tiltrække iværksætteri;

2. bemærker med bekymring, at virkningerne af covid-19-pandemien, det efterfølgende energiprischok og inflationen er stærkt regressive, idet de fattigste husholdninger rammes hårdest; bemærker, at de effektive skattesatser steg betydeligt for familier med børn, navnlig for lavere indkomstniveauer[10]; bemærker med bekymring, at uligheden mellem kønnene blev forværret under pandemien;

3. bemærker, at økonomisk støtte i forbindelse med covid-19 i form af skattefradrag og skattenedsættelse havde en begrænset indvirkning på dem, der har størst behov, såsom arbejdsløse, studerende, pensionister, urapporterede arbejdstagere og deltidsansatte;

4. bemærker med bekymring, at inflationen delvis er blevet drevet af virksomheder, der har øget deres fortjenstmargener, idet at f.eks. Maersks årlige indkomst før skat steg kraftigt fra 967 mio. USD i 2019 til 30,2 mia. USD i 2022;

5. beklager, at multinationale selskaber, der opnår overskud i krisetider, og velhavende personer, der opnår betydelige kapitalgevinster gennem spekulation, ofte er underbeskattede;

6. er bekymret over, at virkningen af midlertidige momsnedsættelser for de endelige forbrugere var begrænset og var mere udtalt for virksomheder, der øgede deres fortjenstmargener på grund af disse nedsættelser;

7. beklager, at miljøbeskatningen i det samlede skattemiks fortsat er underudnyttet i EU; beklager, at subsidier til fossile brændstoffer fortsat er høje; bemærker, at skattesystemerne i medlemsstaterne generelt ikke reagerer på klima- og biodiversitetskrisen og ikke i tilstrækkelig grad bidrager til at nå EU's klimamål;

8. opfordrer medlemsstaterne til at overveje "covid-19-præcedens" for beskatning af

[9] Europa-Kommissionen, "Tax policy in the European Union – 2020 survey" (Skattepolitik i Den Europæiske Union – 2020-undersøgelse), Den Europæiske Unions Publikationskontor, Luxembourg, 2020.
[10] OECD, "Double blow for workers as inflation drives real wages down and labour taxes up" (Dobbelt slag for arbejdere, da inflationen driver reallønnen ned og skatten på arbejde stiger), 25. april 2023.

grænsearbejdere for så vidt angår den skattemæssige behandling af ukrainske flygtninge, hvilket ville medføre, at der ses bort fra de ekstra dage, der tilbringes i værtslandet ved beregningen af 183-dagesreglen; anbefaler, at medlemsstaternes nationale skattemyndigheder tilbyder skattevejledning til flygtninge og mindsker administrative komplikationer;

Modstandsdygtige skattesystemer i fremtiden

9. mener, at EU i lyset af de mange kriser, som medlemsstaterne står over for, bør benytte lejligheden til at foretage en omfattende og holistisk analyse af sine skattesystemer;

10. opfordrer Kommissionen til at iværksætte en omfattende evaluering efterfulgt af en handlingsplan for vigtige reformområder med henblik på at styrke medlemsstaternes skattesystemer ved at gøre dem fremtidssikrede og krisesikre, herunder gennem forenkling af deres nationale skattesystemer; opfordrer Kommissionen til at fremsætte et skatteforslag i henhold til artikel 116 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde for at løse specifikke skattemæssige forvridninger i medlemsstaterne;

11. opfordrer Kommissionen til at vurdere effektiviteten af de midlertidige momsnedsættelser, der anvendes i medlemsstaterne, og til at træffe foranstaltninger, hvis det skønnes nødvendigt;

12. fremhæver, at miljøafgifter og veludformede incitamenter har potentiale til både at dække behovet for yderligere indtægter og støtte en kulstoffri økonomi; opfordrer medlemsstaterne til endelig at nå til enighed om den foreslåede revision af energibeskatningsdirektivet[11];

13. bemærker med bekymring, at indkomstuligheden er steget i de seneste 30 år, idet velstanden er endnu mere koncentreret end indkomsten, og at kapitalgevinster for det meste realiseres af den øverste decil af befolkningen; mener, at medlemsstaterne bør omfordele indkomst og formue mere effektivt gennem beskatning af kapitalgevinster, ejendom og formue; støtter opfordringerne til at indlede forhandlinger på internationalt plan med henblik på at indføre en progressiv formueskat på samme måde som OECD/G20's globale skatteaftale for selskaber;

14. glæder sig over det vedtagne solidaritetsbidrag i EU; beklager imidlertid dets begrænsede anvendelsesområde og korte tidsperiode; opfordrer Kommissionen til at overveje en permanent skat på ekstraordinært overskud for alle sektorer i lyset af den voksende dokumentation for, at inflationen delvis er overskudsdrevet; mener, at sådanne skatter vil begrænse visse virksomheders oligopolistiske magt og styrke konkurrenceevnen, samtidig med at inflationen bekæmpes, og indtægterne øges;

15. beklager, at skibsfartsindustrien er underbeskattet og endda udelukket fra OECD/G20's søjle II-aftale; støtter opfordringen til et multilateralt initiativ til beskatning af internationale skibsfartsaktiviteter ud fra et profit- og kulstofperspektiv;

16. opfordrer til et multilateralt initiativ på FN- eller G20-niveau for at indføre

[11] Kommissionens forslag af 14. juli 2021 til Rådets direktiv om omstrukturering af EU-bestemmelserne for beskatning af energiprodukter og elektricitet (COM(2021)0563).

minimumsstandarder for kulstofbeskatning, herunder en minimumssats;

17. bemærker med bekymring, at antallet af flyvninger med privatfly er steget eksponentielt i EU i de seneste par kriseår; opfordrer til en EU-dækkende prohibitiv skat på private fly;

18. bemærker, at fjernelse af skatterelaterede hindringer for kvinders beskæftigelse og ulige fordeling af lønnet og ulønnet arbejde er et af de mest kritiske mål for skattepolitikken ud fra et ligestillingsperspektiv; opfordrer Kommissionen til at udstikke retningslinjer for, hvordan der tages hensyn til ligestilling mellem kønnene i udformningen af skattepolitikken og i skatteforvaltningen; bemærker behovet for at forbedre indsamlingen af kønsopdelte data;

°

° °

19. pålægger sin formand at sende denne beslutning til Rådet og Kommissionen.

BEGRUNDELSE

Uligheder forværres i krisetider. Situationen efter covid-19-pandemien er ingen undtagelse. Hertil kommer Ruslands krig mod Ukraine og den efterfølgende energikrise, som alle har forårsaget høj inflation og økonomisk ustabilitet, som påvirker vores samfund i EU og i hele verden negativt i form af en leveomkostningskrise, stigende ulighed, faldende reallønninger og forværret klima og biodiversitet.

Selv om de europæiske økonomier langsomt er ved at komme sig ved hjælp af statsstøtte, er der stadig mange spørgsmål, der ikke er blevet taget op, og beskatningens rolle som et politisk instrument til omfordeling, forøgelse af indtægter og styring af adfærd er fortsat underudnyttet.

Denne rapport fokuserer på nogle af de største negative virkninger, som covid-19-krisen har haft på samfundene i EU, og på hvilke løsninger på disse virkninger kan findes i et mere solidt og retfærdigt skattesystem, der ikke blot reagerer på den aktuelle umiddelbare krise og inflation, men også bidrager til bl.a. at imødegå klima- og biodiversitetskrisen. I tråd med nogle af de seneste undersøgelser behandler rapporten nogle af følgende punkter:

- behovet for en reform af skattesystemet, hvis samfundene fortsat skal skabe forudsætningerne for inklusiv og bæredygtig velfærd

- den økonomiske genopretning og klimakrisen øger behovet for at mobilisere flere ressourcer og revurdere aktuelle skattepolitikker

- SMV'er er særlig hårdt ramt af skattesystemets kompleksitet og overholdelse af skattereglerne sammenlignet med multinationale selskaber, og dette forværres i krisetider

- kvinder påvirkes af et uretfærdigt og partisk skattesystem, da de typisk er mere afhængige af arbejdsindkomst, bruger en højere andel af deres indkomst på forbrug og har færre andele i multinationale selskaber.

- EU's medlemsstater er i uforholdsmæssig høj grad afhængige af indkomstskatter, sociale ydelser og indirekte skatter, f.eks. merværdiafgift (moms), og dette forværres igen i krisetider.

Selv om ikke alt kan løses gennem skattereformer, kan et velfungerende og veludformet skattesystem sikre sunde samfund, hvor indkomst og velstand omfordeles retfærdigt, arbejde værdisættes i en kulstoffri økonomi, eksplicitte og implicitte kønsskævheder tackles, og regeringerne har midlerne til at reagere på vores fælles udfordringer.

Selv om EU har brug for store offentlige investeringer for at opnå en bæredygtig økonomisk genopretning og den grønne omstilling samt for at mobilisere privat kapital og tiltrække iværksætteri, er den også nødt til at tackle udfordringer såsom vores aldrende samfund, den digitale omstilling af vores arbejdsmarkeder og det eksisterende skattegab.

Betænkningen foreslår centrale elementer, der kan overvejes i en mere holistisk tilgang til beskatning for at undgå ad hoc-justeringer i krisetider og for at undgå, at uligheder forværres

af eksisterende skattesystemer med skadelige virkninger for vores samfund og vores planet.

Nogle af de vigtige forslag i betænkningen omfatter:

- en permanent skat på ekstraordinært overskud for alle sektorer i lyset af den voksende dokumentation for, at inflationen delvis er overskudsdrevet
- en EU-dækkende prohibitiv skat på private fly for at tage højde for høje kuldioxidemissioner
- en CO_2-afgift, der sikrer princippet om, at forureneren betaler
- en progressiv formueskat svarende til OECD/G20's globale skatteaftale for selskaber.